2016D34672

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën heeft op 14 september 2016 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over zijn brief van 1 juli 2016 over de toekomst van SNS Bank (Kamerstuk 33 532, nr. 61).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de stukken met betrekking tot de toekomst van de SNS bank. Deze leden hebben daarover nog wel een aantal vragen.

De afgelopen tijd zijn er goede stappen gezet met het afstoten van financiële instellingen met de beursgang van ABN AMRO, de verkoop van Vivat/Reaal, de verkoop van Propertize en de beursgang van ASR. Wat de leden van de VVD-fractie betreft moeten de financiële instellingen in overheidshanden snel en verantwoord worden verkocht. Dat geldt ook voor de SNS bank. Een bank «runnen» is geen taak van de overheid. Alle regelgeving in de financiële sector is er juist opgericht om de financiële band met de overheid door te snijden. De leden van de VVD-fractie willen daarbij zoveel mogelijk belastinggeld terugverdienen met de verkoop.

De leden van de VVD-fractie lezen dat de SNS Bank nog niet voldoende gereed is voor verkoop en dat er op dit moment ook serieuze interesse is in de markt in SNS Bank. In dat licht en het feit dat de leden van de VVD-fractie willen dat er zoveel mogelijk belastinggeld terug moet komen, kunnen de leden van de VVD-fractie het uitstel van de verkoop op dit moment begrijpen. Zeker als er onvoldoende serieuze interesse in de markt is, zal er namelijk te weinig belastinggeld terugkomen.

NLFI zegt in het advies dat er momenteel niet voldoende interesse in de markt is voor een verkoop tegen voor de staat acceptabele voorwaarden. Wat is door NLFI gedaan om de interesse in de markt te toetsen? Wat zijn de voor de staat de genoemde «acceptabele voorwaarden»?

Verder wordt aangegeven dat er duidelijkheid over de kapitaalbehoefte moet zijn, omdat dit van belang is voor het mogelijke toekomstige (dividend)rendement van SNS Bank. Wanneer is daarover meer, dan wel voldoende, duidelijkheid? Wat zouden de gevolgen zijn voor SNS Bank op basis van de informatie die nu bekend is over de «Basel IV regelgeving»?

Indien er zich binnen nu en twee tot drie jaar alsnog een goede koper meldt bij NLFI, is de Minister dan bereid om dan alsnog eerder te besluiten tot verkoop? Zo nee, waarom niet? Indien er uit het jaarlijks verslag blijkt dat de SNS Bank eerder gereed is voor verkoop en/of er wel voldoende serieuze interesse is vanuit de markt, kan dan eerder besloten worden tot verkoop? Zo nee, waarom niet? De leden van de VVD-fractie zouden dit namelijk wel wenselijk vinden.

Wat wordt bedoeld met de zinsnede: «NLFI merkt daarbij op dat het uitvoeren van bovenstaand strategisch plan geen toekomstopties uitsluit.» Elders wordt daarbij ook nog aangegeven dat het gaat om «toekomstige eigendomsstructuren». Wat wordt hier precies mee bedoeld?

Is de inzet nog steeds hetzelfde als het gaat om de toekomst van SNS Bank, zoals die in het verleden is uitgesproken, onder meer in het Staatsdeelnemingenbeleid 2013? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie lezen in het NLFI-advies dat de staat in het staatssteuntraject een commitment heeft afgegeven om SNS Bank te zijner tijd weer te privatiseren. Welke contacten zijn er met de Europese Commissie in de afgelopen tijd geweest over de SNS Bank en wat was de inhoud daarvan? Wat is de mening van de Europese Commissie over de toekomst van de SNS Bank op dit moment? Is die mening veranderd? Zo

ja, waarom? Welk tijdpad hanteert de Europese Commissie met betrekking tot de verkoop van de SNS Bank?

De SNS Bank moet de komende tijd de kosten verlagen en voldoende dividendrendement halen, lezen de leden van de VVD-fractie. Hoe gaat SNS Bank daarvoor zorgen?

Voor de hypotheken wordt gekozen voor standaardisatie van het hypotheekboek. Welke gevolgen zal dit hebben voor de hypotheekportefeuille en hypotheekmarkt? Welke gevolgen heeft dit voor bijvoorbeeld het kunnen blijven leveren van maatwerk in de hypotheekmarkt, zeker omdat er ook bij andere partijen in de markt dit soort bewegingen te zien zijn?

Er wordt gekozen voor een bepaalde profilering voor de SNS Bank voor de toekomst. Welke invloed heeft of kan deze strategie hebben op de uiteindelijk prijs die SNS Bank kan opbrengen bij verkoop? Waarom wordt er niet voor gekozen om toch ook in te zetten op de mkb-markt voor de SNS Bank, aangezien er behoefte is aan meer spelers en meer concurrentie op dit terrein en ook past bij de maatschappelijke behoefte? En dus past bij een profiel als «maatschappelijke bank? Hoe moet de keuze van het profiel gezien worden tot de opmerking in het NLFI-advies dat toezichthouders ook meer oog gekregen hebben voor de kwetsbaarheden van «monoline» banken (banken met eenzijdige activa)? Wat verandert de gekozen strategie daaraan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het rapport van de Stichting administratiekantoor beheer financiële instellingen (NLFI). De leden van de PvdA-fractie hebben hierover nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat het besliskader omtrent de toekomst van SNS Bank uit vijf fases bestaat. Deze leden vragen de Minister meer uit te weiden over deze verschillende fases.

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de Europese Commissie enkele randvoorwaarden heeft gesteld aan het herstructureringsplan. Zij horen graag van de Minister wat deze randvoorwaarden precies zijn en hoe deze de bedrijfsvoering van SNS Bank op dit moment beïnvloeden. Deze leden vragen na lezing af op welke wijze het handhaven van SNS Bank als staatsbank passend te maken is binnen de regels van de Europese Commissie. Zij vragen of de Minister verder wil onderzoeken binnen welke randvoorwaarden dit mogelijk is.

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de toekomst van SNS Bank onder andere afhankelijk is van de nieuwe «Basel IV» wetgeving. De genoemde leden vragen op welke manier deze nieuwe wetgeving de toekomstige eigendomsstructuur van SNS Bank beïnvloedt.

Ook lezen de leden van de PvdA-fractie dat SNS Bank «thans nog niet gereed is voor een verkoop door middel van een beursgang.» Deze leden roepen het door de Kamer beoogde nutskarakter van SNS Bank in herinnering zoals uitgedrukt in moties Van Hijum/Nijboer en Merkies/Nijboer. Bovengenoemde leden zijn van mening dat dit nutskarakter niet kan worden gewaarborgd door een beursgang. Wel zien zij als opties het in staatshanden houden van SNS Bank of het verkopen van (delen van) SNS Bank aan geduldige kapitaalverschaffers, zoals pensioenfondsen. Zij vragen waar het NLFI staat met het uitwerken en onderzoeken van deze opties.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

NLFI geeft in haar advies aan dat SNS Bank meer tijd nodig heeft om een sterke positie binnen het Nederlandse bankenlandschap te verwerven. Een belangrijke onzekerheid voor SNS Bank is, zo lezen deze leden, de wijzigende regelgeving met betrekking tot kapitaaleisen, waaronder specifiek de Basel IV regelgeving, die via de risicoweging voor hypotheken bepaalt hoeveel kapitaal SNS Bank voor Nederlandse hypotheken aan dient te houden. Wanneer denkt de Minister dat deze zekerheid wel gegeven kan worden en waarom was de onzekerheid over de regels in Basel IV geen reden om de beursgang van ABN Amro uit te stellen?

SNS Bank geeft aan een bank te willen zijn die dienstbaar is aan de klanten en een positieve bijdrage willen leveren aan de maatschappij. Graag horen wij van de Minister hoe deze doelstellingen volgens hem het best kunnen worden geborgd. Is hij het ermee eens dat dat het beste kan binnen een bank in staatshanden?
In dat kader vragen deze leden ook aandacht voor de aangenomen motie Merkies/Nijboer (34 346, nr. 17) die oproept de mogelijkheid te onderzoeken om SNS Bank in staatshanden te houden. De Minister zegt dat deze motie in beeld komt zodra SNS Bank «voldoende gereed is». Wat houdt dit precies in? Waarvoor moet SNS Bank voldoende gereed zijn? Deze leden vragen aan de Minister of het mogelijk is om het onderzoek waar de motie toe oproept al in een eerder stadium te doen.

Er lopen nog enkele rechtszaken met betrekking tot SNS. Zo is daar de rechtszaak tegen Buck Groenhof, die te kennen heeft gegeven dat SNS volgens hem de aandacht af probeert te leiden van de «miljardenfraude» in de vastgoedportefeuille van Propertize. Kan de Minister ingaan op die kritiek en aangeven in welke mate de eventuele (miljarden)fraude bij Propertize heeft geleid tot de uiteindelijke nationalisatie van het huidige SNS? Is de Minister van mening dat er voldoende onderzoek naar de fraudeperikelen is gedaan bij de nationalisatie van SNS? Verder willen deze leden graag weten hoe het staat met de rechtszaak waarbij de Staat in cassatie is gegaan inzake het oordeel van de Ondernemingskamer dat onteigende aandeelhouders van SNS ontvankelijk zouden zijn in hun verzoek tot enquête. Kan de Minister een update geven over hoe het met deze zaak staat en kan hij ook ingaan op de vraag in hoeverre deze rechtszaak een mogelijke verkoop van SNS Bank bemoeilijkt of zelfs in de weg staat in verband met mogelijke schadeclaims?

De leden van de fractie van de SP waarderen het streven van SNS Bank om toe te werken naar een 100% klimaatneutrale balans. Kan de Minister aangeven hoe hij ook andere banken wil aanzetten tot het volgen van dit goede voorbeeld?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de Minister. Zij delen de constatering dat het nu nog te vroeg is om een besluit te nemen over de toekomst van SNS Bank en dat voor de toekomst geen opties uitgesloten moeten worden.

De leden van de CDA-fractie vragen wel naar de risico's voor de belastingbetaler. Risico's voor SNS Bank zijn nu immers volledig voor risico van de staat en daarmee voor degene die aan de staat belasting afdraagt. De mededeling dat SNS Bank tekortkomingen heeft op het gebied van een beheerste en een verantwoorde bedrijfsvoering zoals risicogovernance,

processen en datakwaliteit – aldus het FD op 28 juni 2016[1] –, is in die zin verontrustend. Hoe voorkomt de Minister dat de risico's in de bedrijfsvoering van SNS Bank beheerst worden en niet (nogmaals!) voor rekening van de belastingbetaler komen? Is er bijvoorbeeld een kans dat de staat als aandeelhouder een extra kapitaalstorting moet doen indien de onzekerheid rond Basel IV-regelgeving zich uit in strengere buffers?
De leden van de CDA-fractie vragen naar de totale geschatte schade voor de staat indien SNS Bank zou moeten worden afgewikkeld om faillissement te voorkomen.

De leden van de CDA-fractie spreken hun waardering uit voor het feit dat uitvoering wordt gegeven aan de aangenomen motie Van Hijum/Nijboer over het borgen van het nutskarakter van SNS Bank. Zij volgen de strategie die wordt gevolgd, maar begrijpen nog niet hoe het nutskarakter daadwerkelijk wordt geborgd. Een strategie kan immers gewijzigd worden, waarmee de borging van tafel zou kunnen gaan. Hoe denkt de Minister vorm te geven aan de borging van het nutskarakter op zo'n wijze dat deze niet of moeilijk veranderd kan worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief inzake de toekomst van SNS Bank en het advies van NLFI hierover.

Naar aanleiding van het genoemde punt brengen de leden van de PVV-fractie het volgende naar voren.

Allereerst willen de leden van de PVV-fractie weten hoeveel de verkoop van SNS Bank minimaal op moet leveren zodat het de belastingbetaler uiteindelijk niets heeft gekost. Klopt het dat het een bedrag is van 2,6 miljoen euro of gaat het om een hoger bedrag?

Voorts merken de leden van de PVV-fractie op dat het tv-programma Radar onlangs met het nieuws kwam dat banken al jaren te veel boeterente van klanten die hun hypotheek oversluiten innen.[2] Kunt u hier nader op ingaan?
Ook willen de leden van de PVV-fractie weten of het klopt dat er in de afgelopen jaren gemiddeld 15 procent te veel in rekening is gebracht en dat er per klant gemiddeld € 3.447 te veel is betaald.
Voortbouwend hierop, willen de leden van de PVV-fractie weten of de SNS Bank tevens te veel boeterente van klanten die hun hypotheek oversluiten heeft geïnd. Zo ja, hoe hoog was en is deze boeterente?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de brief van Minister van Financiën over het advies van NLFI over de toekomst van SNS Bank. De leden delen het standpunt dat SNS Bank meer tijd nodig heeft om een sterke positie binnen het Nederlandse bankenlandschap te verwerven, met behoud van het nutskarakter van de bank. De leden kunnen zich daarom vinden in de strategie die NLFI voorstelt om de komende twee, drie jaar tot optimale waardecreatie te komen.

Toch hebben de leden een aantal vragen aan de Minister over de toekomst van SNS Bank.

---

[1] «SNS Bank blijft langer in handen van de overheid», Financieele Dagblad van 28 juni 2016
[2] http://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/12-09-2016/boeterente/

De leden van de D66-fractie lezen in de brief van de Minister dat er tot op heden nog geen serieuze interesse is van potentiële kopers in SNS Bank tegen de «voor de staat acceptabele voorwaarden». Op welke voorwaarden doelt de Minister hier?

De leden vragen de Minister welke mogelijkheden hij ziet voor structureel eigenaarschap van SNS Bank op het moment dat SNS Bank haar visie heeft kunnen doorvoeren en hierdoor een sterke positie in het bankenlandschap heeft verworven? Hoe verhouden deze mogelijkheden zich tot de strategie om SNS Bank strategisch te positioneren als nutsbank in een divers bankenlandschap in Nederland?